

щеніе руского обряду, полонизованье руского народа.

Що не о спасеніе душъ ходило напімъ пріятеліть, стараючися такъ усильно о зъянаннѣ нашої церкви съ Римомъ, а просто руководили ними чисто політичнѣ цѣли, доказомъ того есть судьба нашего духовенства, почавши бѣть першихъ часовъ введенія унії на Руси.

И тутъ выступили въ першій линії Бзуиты яко головнѣ дѣятель на поля "цивилизації" чорного духовенства. Впливъ ихъ на развой монашої жизни на Руси видимо вже съ початкомъ XVII столѣття, ще за митрополита Ипатія Поща, горячаго приклонника и головнаго мотора унії. За правленія того митрополита выступаютъ яко реформаторы рускаго монастыря св. Троїцѣ въ Вильнѣ монахъ Іосафатъ Кунцівичъ и Іосифъ Рутскій, выхованій въ дусѣ Бзуитівъ, которыхъ дѣяність сумно звѣстна въ рускѣй исторії, а реформу туго переводить они подъ окомъ и проводомъ Бзуитівъ. Не помогли протесты черніцѣвъ, не помогли жалобы руского житія; монастырь Троїцкій отнято законнымъ его властителями и передано въ руки реформаторовъ Бзуитами монахівъ.

Въ 1613 р. умеръ Ил. Поща, а на его мѣсце арбено митрополитъ выхованка и горячаго приклонника Бзуитівъ, Іосифъ Рутскій и за его правленія разгосподарувались на добре Бзуиты на рускѣй земли. Впливъ ихъ на развой монашої житія бувъ чимъ разъ сильнѣйший; они захопили въ свою руки управу въ Василіанскому новіцію и держали ажъ до смерти Рутскаго въ 1637 р. Духъ защепленый Бзуитами въ сердца молодыхъ монахівъ пріносивъ чимъ разъ болѣе плодотворъ политичнѣ цѣли, яко мала принести унії; рускій черніцѣвъ заневадили свѣй обрядъ, стали громадно переходити на латинський и численній нашій монастырѣ съ фундаційными майномъ перейшли въ руки латинянъ. Такъ въ 400 рускіхъ монастырѣвъ въ Галичинѣ осталося леди 14, и то майже виключно такихъ, которыхъ дотації були вельми малі, котрій отже нѣчимъ не притягали до себе нашихъ "любыхъ пріятелівъ".

Зерно деморалізації, кинене межи наше чорне духовенство, довело до того, що на чолѣ василіанскихъ монастырѣвъ стануть въ наступившихъ часахъ провинція, перешовшій въ лат. обрядъ въ греческій и вступившій въ орденъ оо. Василіянъ вдається лиши для того, щоби докончити дѣло деморалізації, щоби подкопати основу монашої житія на Руси, щоби завадити смертоносному удару рускому обрядови... Кто есть теперійшій провинціяль оо. Василіянъ, всѣмъ намъ дуже добре звѣстно; звѣстно намъ, въ якой степени перестерѣгає бѣзъ аложенного обѣту чистоты. И такій мужъ стоитъ на чолѣ чорного духовенства, въ руки такого чоловѣка вложена судьба рускіхъ монастырѣвъ! Не можемо допускати, щоби о его способѣ житія не знали духовній его настоятель. Знаютъ они о тѣмъ хорошо! Знає о тѣмъ вис. правительство и римска курія. Для чего однакъ нѣчого не роблять въ сѣмъ дѣлѣ, то для насъ загадка, котрій розвязанье закрыто для насъ грубою мракою... Коля отже необходима для насъ реформа Василіянъ, то въ першій линії належало реформувати о. провинція, струго его наказати, научити передовѣмъ его, яко обовязки принимає на себе монахъ, яко повиненъ жити той, кто має бути примѣромъ честносты, присвѣчти прочимъ монахамъ, а не бути примѣромъ соблазни...

За стараньемъ того то провинціяла передано монастырь оо. Василіянъ въ Добромули Бзуитамъ, повѣрено имъ въхованье молодого монашої поколѣнія, щоби въховували достойныхъ товаришевъ о. провинціяла и его наслѣдниківъ.

На передачу того монастыря не згодились оо. Василіянъ; она сталаася противъ ихъ волѣ, котрій заманищевали они въ численныхъ протестахъ, внесенныхъ яко до римскаго престола, такъ и до мірскимъ властей, сталаася отже незаконно, противъ волѣ властителейъ, съ оскорбленьемъ ихъ правъ. Провинціяла не має права розпоряджати василіанскими майномъ, бо его важуть правила, устрій Чина, а на основѣ тихъ правъ обовязаный бѣть васягнути ради консульторѣвъ Чина и бѣть ихъ згоды не може предпринимати нѣчого такого, що змѣнило бѣ и нарушило дисципліну Чина. Василіянамъ нашимъ запорученіемъ папскими булями бувъ выборъ чотирехъ консульторѣвъ, которыхъ выбирає капітула що чотири роки разомъ съ выборомъ провинціяла, котрый у всѣхъ важнѣшіхъ справахъ обовязаный васягнути ради тихъ консульторѣвъ и жадати ихъ згоды. Провинціяла Василіянъ того не здѣлалъ; поза племінами тихъ законныхъ управителївъ Чина перебѣгъ договоры съ Бзуитами, отдавъ въ ихъ управу и посѣданье найбогатшій монастырь въ Добромули, сломивъ обовязуючи до теперъ постановы о устрою Чина св. Василія.

Той то о. провинціяль, боячися, що оо. Василіянъ, которымъ добро Чина лежить на серди, познавши его способѣ житія и его моральне поведеніе, не выберуть его поновно провинціяломъ, постарався при помочи своїхъ другобівъ, котрій наставила сѣти на нашу вѣру, що Чинъ Василіянъ вынито въ подъ юрисдикцію митрополита, постарався о то, що папа потвердивъ его яко провинціяла, поминувши право вольного выбору капітулы. Провин-

ціяль той присвоивъ себѣ власть управы Чина и всѣми его маетками на свою руку, усунувъ всяке вмѣщуванье Чина въ тую управу, бо усунуть консульторѣвъ, котріхъ права до теперъ нѣкто нѣкога не отважившися навѣть квестіонувати. Провинціяль ставъ абсолютнѣ паномъ надъ Чиномъ оо. Василіянъ; для него нѣчимъ уставъ Чина, для него нѣчимъ папскій буљ, бо бѣть чувствуєся въ силѣ, маючи обезпечену охорону въ стороны людей, котримъ ходить о знищенье нашої церкви.

Стоимо теперъ передъ довершенымъ фактомъ. Монастырь Василіянъ въ Добромули находится въ рукахъ Бзуитовъ. Запорученіе численными папскими булями права Василіянъ дуже оскорблений, а всѣ численній протесты доси не рѣшени! Справедливо огорчились Василіянне такими противуаконнимъ поступованьемъ о. провинціяла, а чувствуєтъ въ себѣ що на столько силы, щоби възстановити реорганізацію своего Чина безъ вмѣщуванія чужихъ людей, бо у насть суть свои люде, свѣтлі, учени докторы богословія, профессоры на богословскіхъ факультетахъ у Львовѣ и Переяславіи, котрій могли бы о много лучше перевести реорганізацію Чина въасиліянського, яко онъ въ загалѣ не обходима, а нѣкто не смѣє безкарно нарушити чужу власність.

Чинъ Василіянъ вынитий, яко вдається, въ подъ тихъ загальнихъ законівъ; его майно не стоїть подъ охороною грава, бо не лишь провинціяль, но и Бзуиты нарушатьъ его права власністи, а нарушенье то уходить вовсімъ безкарно.

Въ виду того, що тутъ не лишь оскорблений права церковній, но нарушеній такожъ постановы законівъ цивильного, — въ виду того, що въ мысли §. 38. зак. въ 7 маї 1874 р. ч. 50 В. а. д. церковне майно стоїть подъ охороною державы, — не подпадає нѣякому сумніву, що Чинъ Василіянъ управненій жадати охорони яко у властей духовніхъ таїкъ и державніхъ.

Однако тутъ не ровходиться лишь о скорблений права Василіянъ, лиши о одно наше чернече духовенство, — тутъ загроженій нашъ обрядъ, загрожена наша народність! Подъ плащикомъ реформы Василіянъ крывається далеко сягаючі цѣли, а угольный камінь до тога великого дѣла, подпідятого нашими противниками, дѣла вънародовленія руского елементу на Руси — вже положений. Справа тая обходить отже весь рускій народъ, для того бѣть управненій и обовязаный забрати голость, подумати надъ усуненіемъ небезпечнечастства.

Духовенству нашему замкнено уста, бо надъ нимъ висить мечъ Дамокля, — супензія. Духовенство наше не може затымъ становити въ оборонѣ загроженої церкви, загроженої народноти. Для того то нашимъ обовязкомъ есть поднести грѣмкій голосъ въ оборонѣ подпідтаныхъ правъ нашої обряду, машина народности, жадати законної обороны! Не просимо нѣкого о ласку, бо тои намъ не надѣйтися бѣть нѣкого, а жадаємо лишь строгиї справедливости, котра намъ вимѣренна бути повинна.

Намъ осталася лишь одна дорога, бо всѣ пройді законній средства настъ завели, а именно въсклати депутатію до Вѣдня, котра лично представила бы тї великихъ кривы нашего обряду, тобъ грозяще небезпечнечество нашої народности найвишнімъ представителемъ власти яко мірской таїкъ духовної и жадала именемъ всеї Галицкої Руси справедливості! Заразомъ треба намъ просити нашихъ рускіхъ пословъ въ думѣ державнїй, щоби прилучились до нашої депутатіи и не отказали въ своїхъ помочи въ той таїкъ важной справѣ.

Подъ конецъ бесѣдникъ отчитавъ вѣчу звѣстну революцію (гл. 45 ч. "Дѣла") и въ имніи комитету предложивъ на делегатію до Вѣдня дра Омел. Огоновскаго и п. Дымета.

повну свободу, оно нарушава постановы законівъ цивильного о правѣ власніости.

І такъ арт. 15 зак. осн. 21 грудня 1867 ч. 142 В. а. д. постановляє, що кежда законно призначана церковь и всяке религійне товариство свої внутрішні справы веде и управляетъ самостійно що въ посѣданю и ужиткованю своїхъ на обрядовий, науковий або благодійний цѣли призначеныхъ заведень, фундацій и фондовъ оно яко всякое друге товариство підчинене загальнимъ зъ урядової інструкції державнимъ.

Постановою тою запоручено тже и Чину Василіянъ власність ихъ майна въ самостійну его управу а всякое нарушанье одого зъ тихъ правъ есть нарушеніемъ основного закона. Постановы законівъ цивильного, дотичай права власністи, для всѣхъ робнї, яко для лицъ приватніхъ таїкъ и для товариствъ, а постановы тай кульминують въ томъ пунктѣ, що нѣкто не смѣє безкарно нарушити чужу власність.

Чинъ Василіянъ вынитий, яко вдається, въ подъ тихъ загальнихъ законівъ; его майно не стоїть подъ охороною грава, бо не лишь провинціяль, но и Бзуиты нарушатьъ его права власністи, а нарушенье то уходить вовсімъ безкарно.

Стоимо теперъ передъ довершенымъ фактомъ. Монастырь Василіянъ въ Добромули находится въ рукахъ Бзуитовъ. Запорученіе численными папскими булями права Василіянъ дуже оскорблений, а всѣ численній протесты доси не рѣшени! Справедливо огорчились Василіянне такими противуаконнимъ поступованьемъ о. провинціяла, а чувствуєтъ въ себѣ що на столько силы, щоби възстановити реорганізацію своего Чина безъ вмѣщуванія чужихъ людей, бо у насть суть свои люде, свѣтлі, учени докторы богословія, профессоры на богословскіхъ факультетахъ у Львовѣ и Переяславіи, котрій могли бы о много лучше перевести реорганізацію Чина въасиліянського, яко онъ въ загалѣ не обходима, а нѣкто не смѣє безкарно нарушити чужу власність.

Однако тутъ не ровходиться лишь о скорблений права Василіянъ, лиши о одно наше чернече духовенство, — тутъ загроженій нашъ обрядъ, загрожена наша народність! Подъ плащикомъ реформы Василіянъ крывається далеко сягаючі цѣли, а угольный камінь до тога великого дѣла, подпідятого нашими противниками, дѣла вънародовленія руского елементу на Руси — вже положений. Справа тая обходить отже весь рускій народъ, для того бѣть управненій и обовязаный забрати голость, подумати надъ усуненіемъ небезпечнечастства.

Духовенству нашему замкнено уста, бо надъ нимъ висить мечъ Дамокля, — супензія. Духовенство наше не може затымъ становити въ оборонѣ загроженої церкви, загроженої народноти. Для того то нашимъ обовязкомъ есть поднести грѣмкій голосъ въ оборонѣ подпідтаныхъ правъ нашої обряду, машина народности, жадати законної обороны! Не просимо нѣкого о ласку, бо тои намъ не надѣйтися бѣть нѣкого, а жадаємо лишь строгиї справедливости, котра намъ вимѣренна бути повинна.

Намъ осталася лишь одна дорога, бо всѣ пройді законній средства настъ завели, а именно въсклати депутатію до Вѣдня, котра лично представила бы тї великихъ кривы нашего обряду, тобъ грозяще небезпечнечество нашої народности найвишнімъ представителемъ власти яко мірской таїкъ духовної и жадала именемъ всеї Галицкої Руси справедливості! Заразомъ треба намъ просити нашихъ рускіхъ пословъ въ думѣ державнїй, щоби прилучились до нашої депутатіи и не отказали въ своїхъ помочи въ той таїкъ важной справѣ.

Подъ конецъ бесѣдникъ отчитавъ вѣчу звѣстну революцію (гл. 45 ч. "Дѣла") и въ имніи комитету предложивъ на делегатію до Вѣдня дра Омел. Огоновскаго и п. Дымета.

котрого, яко вѣчнїй, дѣсталася ова до унії шевокого. Генчъ каже, що таїкъ правъ пильцею зъ книжокъ Мая и Ферштера, пильцею нѣкіхъ рѣчей довѣдався бѣть, коли за відомою гвардійскими піонерами. Однакъ пильцею зъ урядової інструкції службовимъ, и резерво-польнимъ, котрої въ книгарні не відомо, стати. Вирочимъ самъ Генчъ називає книжку, котріхъ оа праця относится, таїкъ пише: "Рѣчь таїкъ можна лишь постепенно, случайності робити, наколи не хочеся підозріння и такимъ способомъ все попустити Крашевскій противно заперечу всѣмъ свїтъ вѣроятнимъ зѣнаннямъ Генча и каже, що праця нѣчого не знає.

ІІ. Комуникатъ подавлій въ теліству россїйскомъ. Не до того въ селенію Адлеръ въ осені 1879 р. до Вѣдня ввязавъ бѣль отношенія съ тамошнімъ аташе россїйскимъ, ген. Фельдманомъ. Генчъ вѣдався о тѣмъ доцерва тогдї, коли знову възвішили съ Адлеромъ, котрій черезъ Алера съ Крашевскимъ розбилися. Здається, що було то на вѣлу кореспонденції для Россії. Кореспонденції мали бути означени бути буквою R. (Russland) чѣмъ Адлеръ що заявивъ, що полузаїти богатшій нѣкъ Ос. (Oesterreich) и разйтіи Генчови, щоби бѣть R. жадавъ бѣльше. Въ тымъ єсть колька листівъ, значенії въ Г. и Ос. Въ однѣмъ зъ тихъ листівъ характеристично сїдуюче реченье: "Такъ найлише звѣстно, що коло R. бѣльже круто". Отъ сего часу отже възніє опоненція межа Генчомъ, Адлеромъ предкладавъ, актами розслѣду. Иде ту теперъ о три букви зъ означени працї.

А. Засмотреніе въ коні. Письмо се виняте зъ актю, безъусловно мали бути въ таїнѣ и котрій подъ замкомъ. Після осуду министерства відомоється ся праця Генча дословно отписано въокупній главъ інструкції о мобілізації корпуса, въданої 1875 р. котра абсолютна жити до тихъ актювъ актювъ. Генчъ розробивъ трїйній матеріяль черезъ свою звішили Платцнеромъ, котрій бути тогдї підѣлхъ въ Кольбергу, де Генчъ съ нимъ сходився и бувавъ у него дома. При нимъ 1880 р. пише Генчъ до Адлеръ: "Теперъ до розпорядимости дуже важнї и таїній именно часть мобілізаційного плану, яко дозволиши яко лиши на 14 днівъ. Прошу скоре донесеніе. — Цѣна марокъ 300/150 дублівъ цѣна, для Россії и Австрії". Цѣна нѣкога не буде можна достати сихъ актювъ то дякувати щасливому слухаєши." Адлеръ съєвъ предложити сю оферту россїйсому, бо сей замовивъ тую працю. Генчъ працю и получивъ 150 марокъ. Що до селъ тоївнїй призначавъ и каже, що зробивъ сїдь того, що Адлеръ грозивъ ему доносымъ.

В. Втигъ изъ спровадзі крѣпленю Метца. И се письмо мѣстнаго матеріяль. Єсть то дословна отписано катобъ "комітету" инженерскаго, другимъ яко рукопись и призначеныхъ въключено службового ужитку. Ген. Фельдманъ заміє працю у Адлеръ и пише такъ до него: вилюю "втигъ изъ спровадзі" о фортифікації Метца". Въ марта 1881 р. доручивъ Генчу розслѣду тую працю и пише до него подъ 14 марта: "Нын

ча съ Россію, познѣшіе робивъ знову рѣжій о-лигбѣ Залеского, писаныхъ до него и не розумѣвъ ихъ зоѣмъ.

Подчасъ дальнѣго переслуханія отчитано колько листовъ Крашевскаго до Адлера и Генча. Въ однѣомъ зъ сихъ листовъ, пише Крашевскій: „1. Въ компаїи піонерской суть два возы: одинъ съ порохомъ другій съ приборами; треба знати, что есть въ тѣмъ другомъ возѣ и якъ онъ есть обтѣженъ? 2. якъ узбронный корпусъ инженеріи? 3. якія конструкціи суть револьверы? 4. якъ вынала проб. съ репетировымъ карабиномъ?“ Підъ конецъ листу пише Крашевскій, что все то же ему надобно и хотѣть бы розстатись съ редакцію, которой тѣ кореспонденціи посылае. Межи паперами Крашевскаго найдено двѣ картки; на одной зъ нихъ написано: Треба намъ знати о подробностяхъ карабина Мавсера и о набояхъ до сего а потому такожъ и о переробленомъ въ Нѣмеччинѣ карабинѣ Шаско. Підъ карткою написано по колько: „I te greszu chcesz Raniie tak prѣko?“ На другой картцѣ пописано знову слѣдуючій пытана: 1) якія есть системъ арміи россійской? 2) якъ устроена си резерва въ рѣжіихъ прозинціяхъ? 3) якъ устроена мобилизація и колько треба часу отъ оголошенія ея до уставления войска на границы? 4. чи и якъ скоро могутъ россійскія жѣлѣзницѣ перевозити войско ажъ до границѣ? 5. въ якихъ етапахъ помѣщены порохъ и зброя? 6. якій войска стоять на Кавказѣ и въ азійскихъ провинціяхъ? 7. якіи уставы россійскіи въ сѣмъ предметѣ и якъ они представляются въ практицѣ?

IV. Проба. Бувшій підъофіцеръ Косманъ бувъ рисовникомъ у Генча и сей пославъ его одного разу, щобъ приглядався новимъ проблемамъ полку жѣлѣзничного на мѣсце, обведеномъ високими парканомъ, де нѣкто не смѣвъ входити. Косманъ приглядався крѣзъ шпару а вернувшись домой написувъ все, що видѣвъ. Генчъ писавъ заразъ до Адлера, що має важній вѣдомості о знарядахъ и приборахъ до штурму и жадавъ 200 марокъ. Але тогда були вже перервалося зношена съ Россію и его предложенія не приято.

На підставѣ сихъ фактівъ внесено отже обжалованіе противъ: А) Крашевскаго и Генча за спѣльне въдаванье въ 1876—1881 доносѣвъ о маршу, взгляндо о транспортѣ жѣлѣзнице арміи на західну границю и доносѣвъ, относячихся до інструкції службової для польскихъ телеграфій, французскому правительству.

Б) Генча за въданье въ лѣтахъ 1876—1883: I) доносѣвъ и вѣдомостей 1) россійскому правительству, 2) правительству австрійскому. II) За намѣреніе въдаванія тому-же правительству вѣдомостей о знарядахъ до штурму.

Розпочалось переслуханье обжалованыхъ. Генчъ есть мужчино въ силѣ вѣку, здоровъ; Крашевскій знову чоловѣчокъ низького росту съ сивавою бородою, а по нѣмъ видно, що сильно недужій. Президентъ требувало переслуханье на сампередъ Генча. Генчъ розказавъ въ довшій бѣдѣ, що въступивши зъ войска, бувъ дуже задовжелій и що старався помогти собѣ рѣжними письменными праками. Онъ познакомився съ Адлеромъ а сей жадавъ отъ него роботъ войсковыхъ для заграничныхъ войсковыхъ часописей. Генчъ згодився на то и дѣставъ отъ Адлера 30 марокъ мѣсячної плати. Свої роботы въписувавъ би изъ загальнозвѣстныхъ книжокъ войскового содержання. Потомъ переслухано Крашевскаго. Онъ каже, що есть зовсѣмъ невиннимъ. Вирочимъ цѣла оправа дѣялась вже такъ давно, що би вже добре не памятає, тымъ бѣльше, що она его мало обходила и що би на войсковыхъ рѣчахъ зовсѣмъ не розумѣє. Онъ хотѣть якшь помочи своему пріятелеві Залескому и дѣстарчать ему доносѣвъ, которыхъ Залескій потребувавъ до войсковыхъ журналій. Самъ би въ тѣхъ кореспонденції нѣколи не читавъ.

Президентъ: Чи правда, що ви належите до польської партії народової, котра стремить до того, щобъ отбудувати Польшу въ граніцахъ зъ 1772 р.?

Крашевскій: О отбудованію Польши теперъ не може бути и бесѣди. Теперъ иде лише о удержаннѣ народності и нѣчого бѣльше. Дальше розказує Крашевскій, що получивъ за стараньемъ свого пріятеля австрійскаго міністра (Земляковскаго) австрійскій ордеръ Францъ-Іосифа. Дальше каже Крашевскій, що въ письмахъ своихъ подносили удержаннѣ польської народності, але нѣколи не въступали съ ідеями политичнаго характеру. Що до Залеского, то би зновъ єго бѣль давна якъ чоловѣка честного и не сподѣявся, щобъ би говоривъ неправду, тымъ бѣльше, щобъ бувъ агентомъ французскому правительству! Роботы, якія посылавъ Залескому, не мѣгъ-бы бувъ оцінити хочбы бувъ ихъ и читавъ, бо би зовсѣмъ войсковыхъ рѣчей не розумѣє. Коли Адлеръ грозивъ ему доносомъ, заплативъ ему, щобъ лиши его по-зугутись; Залескій звернувъ ему потому маже всѣ гроши. Для якихъ часописей робивъ Залескій, Крашевскій собѣ не пригадує. Критичній уваги, якія находяться въ листахъ писаныхъ до Адлера, не робивъ би самъ, лиши кошювавъ зъ

10 лѣтъ вязницѣ и утрати чести на такій самъ часъ, а для Крашевскаго 5 лѣтъ вязницѣ и на три роки утрати чести. — По сѣмъ паступила бесѣда защитника Крашевскаго адв. Савль. Онъ каже: „Прокураторъ въ бѣдѣ своїй не выказавъ анѣ субъективної анѣ объективної проприїти обжалованого. Не въказано, що Крашевскій получени роботы отъ Адлера дѣйстиво доставляли чужимъ правительствамъ. Прокураторъ каже, що нѣкто не есть наивнимъ, щобъ думавъ, що Крашевскій лишь зъ добротушности для свого пріятеля плативъ такъ дорого за достарчуваніе ему роботы. Але ж треба ту розважити народній характеръ Полякѣвъ, що они якъ звѣстно не щадять жертвъ, щобъ помагати своимъ землякамъ. Непонятнимъ було-бы такожъ, для чого-бы чоловѣкъ на такомъ становищіи якъ Крашевскій и чоловѣкъ, що одною ногою стоїть въ грбѣ, продававъ свої спокой и свою вилу за 7000 марокъ. Здѣзь взгляду на письмо кн. Бисмарка вносять за-щитникъ, щобъ на случай засудженія его клиента судъ привинъ за облегчаючій обставини его любовь до своеї польської бѣтини.

(Законъ о охоронѣ роботниковъ.) Въ палатѣ посольской австрійскаго парламенту зачалася для 15 н. с. мая дебаты надъ змѣною VI главы закона промышлового, обѣймаючої постановы що до правилъ охорони роботниковъ. Задля незвѣтайної важности справи записалося до голосу въ дискусії генеральнай 14 послѣдъ за проектомъ а 13 противъ проекту и саме правительство уважало отповѣднимъ зазначити въ той справѣ свое ста-новище. Два великихъ сторонництва парламенту, с. е. либералы и консерватисти репрезентують, якъ въ політицѣ такъ и въ пытаняхъ натуры економичної и соціальної, два зовсѣмъ противній на-правленія, и тому не дивно, що стараются они полонити мотивы постановы, котрія маються стати за ихъ содѣйствіемъ закономъ, зъ свого становища и дати въразъ въ законодавствѣ тымъ принципамъ и ідеямъ, котрими они въ житѣ руководятся. — Для недостатку мѣсца годѣ намъ по-дати оправозданіе зъ бѣдѣ выголосованихъ въ радѣ державнѣй при генеральнай дебатѣ, ту мусо-симо однакожъ зазначити, що лѣвція парламенту, помимо доляхъ полемичніхъ замѣтій, піднесе-ныхъ зъ становища опозиції противъ проектови, становула на почвѣ предметової дискусії, — черезъ що зыкала лишь сама справа. — Бѣдѣники лѣ-вцівъ крітикували въ своихъ въвздахъ предложе-ніе закона не зъ становища національнихъ сим-патій, но зъ становища интересовъ економичніхъ, закидаючи правiciї и си креації — проектови закона — аграрній антагонізмъ противъ инду-стрії, — бо такъ дастою оформлювати голов-ний замѣтъ, піднесеній въ генеральнай дебатѣ надъ симъ предметомъ. — Правиція отповѣдала на ти замѣтъ, мотивуючи консервативній харак-теръ закона и інітітюції, котрій би має сотово-рити, а одна и друга сторона признається, що ѿй законъ ще далекій відъ того, щобъ мѣгъ рѣшити велике пытанье соціальне. — Ото найголовнѣйшій моментъ генеральнай дискусії надъ закономъ о охоронѣ роботниковъ, котрій закінчилася дні 17 н. с. мая одподушнѣмъ рѣшеніемъ парламенту переходу до спеціальнай дискусії, въ котрой одна и друга сторона заповѣдає поправки въ по-дробныхъ точкахъ. — Въ часѣ генеральнай диску-сії забираєтъ голосъ въ імені правительства ми-ністеръ бар. Піно и підносивъ такожъ важ-ності закону.

(Санитарній отношенія въ Угорщинѣ.) Побля оправозданія, предложеного недавно угорскому соймови міністрамъ внутрішніхъ справъ про-тоношенія санитарнай въ Угорщинѣ въ р. 1880, були они дѣйстиво застращаючі. — Природѣ на-родонаселенія вносили підолянія сего-жъ спра-возданія лишь 68.707 душъ на 16 міліоновъ на-селенія. Отношеніе смертельности особливо-же ме-жи дѣтми досягає въ цѣломъ краю нечуваныхъ розмѣрівъ, посязъ умерло бѣльше якъ $\frac{1}{4}$ міліона дѣтей низше 7 лѣтъ. Якъ недбалство панує въ Угорщинѣ при ратованію людскога житя и здо-ровїя, легко зрозумѣти вже хочь зъ того, що самі власти угорскій въ 9816 случаїхъ мусили накладати на родичвъ і оїкунювъ кару зъ при-чини занедбанія приписовъ санитарныхъ наложити кару. Посады лѣкарвъ окружныхъ зъ причини лахої плати необоваждений а въ виду того єсть помочь лѣкарску для інізихъ кляє недоступна.

(Палата магнатовъ сойму угорскому) зачала дні 3 (15) мая розправы надъ предложеніемъ о будовѣ будынку парламенту. Въ палатѣ приго-товляється протиъ оего предложенія а властиво противъ правительства опозиції а въ Пештѣ кру-жили наївъ поголоски, що консерватисти захоп-ливили коло того, щобъ якъ свого часу до голо-сованія надъ закономъ о мѣшаныхъ супруже-ствахъ, спровадити зъ Австрії магнатовъ маючихъ індигенатъ въ Угорщинѣ. Симъ разомъ однаж-кою правительство не має чого боятись, поза-якъ съ вимікою архиєпис. зъ Ягеръ вѣй прої-ченіи епіскопату мають голосовати за предло-женіемъ.

(Головна розправа противъ загребскихъ а-нархистовъ) розпочалася дні 16 н. с. мая и буде вестися тайно. Челадникъ кравецкій Гиза зъ Моравії признаєся, що належить до сторонництва радикальнихъ соціалистовъ, и не перечитъ, що агитувати и стояти въ зношенихъ съ револю-ційними письмами. Швецъ Шемацъ зъ Старії не поречить, що працювавъ для революції а годинникъ Ментомеллі підномагавъ лишь родини вѣденськихъ анархистовъ и кореспондувавъ съ Пайкертомъ и Петерсономъ въ Цириху, коли годинникъ Штраубъ заявляє, що крѣмъ студій письмъ соціалистичніхъ пѣчимъ бѣльше не зай-мався.

(Дальматинський соймъ). Задарскій корес-пондентъ „Narodni-хъ Listовъ“ доносить на підставѣ достовѣрніхъ інформацій, що дальма-тическій соймъ, котрый несподѣвано закрито мі-нівшого року, буде скликаний дні 16 червня. Выборы дозволяючі въ декотрьхъ мѣстахъ и

климъ, Глявкою и Яворскимъ ідентичній ѿ ре-волюцію ухвалено ческимъ клубомъ, а друге зъ сторони меншості Гербстѣ и Томашукъ). — Большість лише правительству свободно руку, щобъ або заключило парламентови внесеніе що до принятии піднімочнїї жѣлѣзницї на власність держави; мен-шості же жадає, щобъ перейти надъ внесеніемъ правительства до мотивованого дневнаго порядку, бо оно не отповѣдає анѣ економичнімъ анѣ фі-нансовимъ інтересамъ держави, а удѣленіе нової концепції піднімочнїї жѣлѣзницї лишь въ та-комъ случаю можна-бы уважати оправданімъ, коли-бы економічній и фінансовій інтереси держави, въ бѣльшій або рівній мѣрѣ забезпеченії були, якъ се мало-бы мѣсце черезъ принятіе зви-жѣлѣзницї на власність держави. — Внесеніе бѣльшості буде здається приято въ комісії.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Выходъ лѣвцівъ зъ парламенту.) На засѣ-данію палати посольской ради державной зъ дня 1 (13) мая прішло при третіомъ читанію закона меліораційного до замѣшанія. Президентъ палати дръ Смолька піддавъ законъ підъ голосованіе а коли заявивъ, що законъ принятый, піднялися на лѣвціи протести и жаданія поновного голосования. Не зважаючи на се, объявила президентъ приступленіе до дальшої точки дневнаго порядку, но лѣвція парламенту, котрія, якъ увѣ-ряють нѣмецко-ліберальний газеты, була въ хвилі голосування численнѣше заступленіе отъ правицї, зачала ще сильнѣше протестувати, домагаючись поновного голосования. — Не зважаючи на се, объявила президентъ приступленіе до дальшої точки дневнаго порядку, но лѣвція парламенту, котрія, якъ увѣ-ряють нѣмецко-ліберальний газеты, була въ хвилі голосування численнѣше заступленіе отъ правицї, зачала ще сильнѣше протестувати, домагаючись поновного голосования, а дръ Штурмъ зложивъ іменемъ свого сторонництва заявленіе, що большість палати була противна, позаякъ вже самъ поверховий поглядъ на палату мѣгъ пер-овѣдчіти, що президентъ зробивъ похібку при обчисленію; въ виду того жадає лѣвція поновного голосования и, наколи-бѣ се не наступило, буде уважати поступокъ дра Смолька насилиемъ. Дръ Смолька покликуючись однако-жъ на вице-презідента, котрій утвердживъ его въ пересвѣдченію, що большість була за закономъ, заявивъ, що поновне голосуванье есть не дозволене и що законъ належить уважати принятимъ. Після того въшли всѣ члены лѣвцівъ зъ салѣ, въянвши одного дра Пленера, котрій якъ спровадователь комисії для контролю державного довгу знаходився вже на трибуни. — Въ неприсутності лѣвцівъ зала-года палата предметъ стоячій на дневнѣмъ по-рядку засѣданія. — Клубъ лѣвцівъ отбувъ се-чай підъ проводомъ дра Томашука заобідань, на котрѣй дейкі члены жадали рѣшучого въсту-пленія на дорогу abstinenційної політики. На разѣ въ запалі, однако-жъ підъ пляка рѣшуча ухвалила і наради дѣтми досягає въ цѣломъ краю нечуваныхъ розмѣрівъ, посязъ умерло бѣльше якъ $\frac{1}{4}$ міліона дѣтей низше 7 лѣтъ. Якъ недбалство панує въ Угорщинѣ при ратованію людскога житя и здо-ровїя, легко зрозумѣти вже хочь зъ того, що самі власти угорскій въ 9816 случаяхъ мусили накладати на родичвъ і оїкунювъ кару зъ при-чини занедбанія приписовъ санитарныхъ наложити кару. Посады лѣкарвъ окружныхъ зъ причини лахої плати необоваждений а въ виду того єсть помочь лѣкарску для інізихъ кляє недоступна.

